

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát
Arabská 683, 160 66 Praha 6**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-3609/24-A
Sp. zn. ČŠIA-S-550/24-A

Název	Základní škola speciální, Praha 10, Starostrašnická 45
Sídlo	Starostrašnická 45, 100 00 Praha 10 - Strašnice
E-mail	zs.starostrasnicka@seznam.cz
IČO	65 401 646
Identifikátor	600 021 386
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jakub Karásek
Zřizovatel	Hlavní město Praha
Místo inspekční činnosti	Starostrašnická 45, 100 00 Praha 10 - Strašnice
Inspekční činnost na místě	7. 11. 2024 – 12. 11. 2024

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Právnícká osoba Základní škola speciální, Praha 10, Starostrašnická 45 (dále „škola“ nebo „instituce“) vykonává činnost základní školy speciální (dále „ZŠS“), školní družiny a školní jídelny-výdejny. Součástí školy je speciálně pedagogické centrum (dále „SPC“), které zajišťuje poradenské služby žákům školy i klientům z jiných škol.

Škola primárně zajišťuje vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, zpravidla se souběžným postižením více vadami. V ZŠS je povinná školní docházka rozložena do 10 let. Cílem vzdělávání je vybavit žáky základními vědomostmi, dovednostmi a návyky potřebnými pro jejich další život.

K termínu inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo celkem 42 žáků v 7 třídách. Nejvyšší povolený počet žáků v ZŠS byl zcela využit. Vzdělávání byli 3 žáci s odlišným mateřským jazykem. Zájmové vzdělávání bylo poskytováno 36 účastníkům v 6 odděleních školní družiny.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Po rezignaci stávající ředitelky školy (dále „ředitelka“) a její zástupkyně byl dne 5. 11. 2024 jmenován do funkce nový ředitel školy (dále „ředitel“) na období do vypsání nového výběrového řízení. Systém řízení i naplňování koncepčních záměrů významně ovlivňují časté změny ve vedení školy, za poslední dva školní roky je ve funkci třetí ředitel. Tato personální obměna se však nestačila negativně neprojevit v kvalitě poskytovaného vzdělávání. Předchozí vedení školy řídilo instituci od 1. 5. 2024 k výše uvedenému datu. Původní ředitelka uskutečnila některé dílčí cíle směřující k naplňování koncepčních záměrů, např. modernizace školní matriky, zavedení nového informačního systému, digitalizace dokumentace školy, změna systému úhrady poplatků zákonných zástupců za školní stravování. Ze zjištění inspekčního týmu vyplynulo, že některé své kroky, např. týkající se organizace vzdělávání (zrušení výuky v blocích), s učiteli dostatečně neprojednala a nerespektovala jejich odborný názor. Vzhledem k tomu se v některých případech nepodařilo dosáhnout potřebného konsenzu mezi vedením školy a pedagogickým sborem. Také některá rozhodnutí přijímala ředitelka v nevhodných a nereálných termínech, např. v přípravném týdnu před zahájením školního roku. Názorový nesoulad mezi některými pedagogy a předchozím vedením školy se tak negativně promítl do školního klimatu. Doznívající složitý stav dokládají výsledky zadaného dotazníkového šetření v rámci inspekčního hodnocení školy i pohospitační rozhovory s učiteli.

Současný ředitel postupně realizuje dílčí kroky směřující k obnovení atmosféry důvěry a spolupráce mezi všemi aktéry vzdělávání a nastavuje mechanismy pro monitorování kvality výchovně vzdělávacího procesu. V rámci širšího vedení se na řízení instituce podílí vedoucí SPC, výchovná poradkyně, která současně vykonává funkci metodičky prevence sociálně patologických jevů, a vedoucí školní družiny. Ostatním učitelům byly ponechány jejich původní kompetence. K rychlému přenosu informací přispívají pravidelné i operativní porady a běžná osobní komunikace.

Předchozí vedení školy projednávalo s pedagogickou radou převážně organizační záležitosti, výsledky vzdělávání žáků a některé zvláštnosti v chování jednotlivců, avšak bez vytýčení dalších vzdělávacích postupů. Záznamy z pedagogické rady také nedokládají opatření týkající se kvality vzdělávání. Rovněž není zřejmé, zda a jakým způsobem předchozí vedení vykonávalo kontrolní a hospitační činnost. Nižší kvalita řídicích procesů se projevila absencí některých mechanismů pro řešení nastalých situací, např. chybí krizový plán školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti ve školním preventivním programu, nebo nesplněním zákonem stanovených povinností, např. původní ředitelka nevypracovala ve stanoveném termínu výroční zprávu o činnosti školy.

Personální podmínky umožňují naplňování školního vzdělávacího programu (dále „ŠVP“). Výchovně-vzdělávací proces k termínu inspekční činnosti zajišťoval téměř plně kvalifikovaný pedagogický sbor čítající 26 pedagogických pracovníků, včetně 6 asistentů

pedagoga, z nichž někteří vykonávají i funkci vychovatelů školní družiny. Vzdělání potřebným studiem si doplňují 2 pedagogové. Zajištění výuky v době inspekční činnosti komplikovaly některé mimořádné záležitosti, např. pracovní neschopnost některých učitelů, rozvázání pracovního poměru zástupkyně ředitelky se školou, snížení úvazku nového ředitele. Nedostatečný počet učitelů se částečně projevil v organizaci vzdělávání. Pedagogický sbor je proto třeba v následujícím období doplnit dalšími pedagogickými pracovníky.

V SPC působí včetně vedoucí pracoviště celkem 4 odborní pracovníci, všichni splňují odbornou kvalifikaci. Instituce však v termínu inspekční činnosti hledala za odcházející psycholožku náhradu. Zastoupení speciálních pedagogů a psychologů je rovnoměrné, což se pozitivně promítá do tandemové práce při odborném vyšetření. Pravidelná kooperace pedagogů s odbornými pracovníky SPC zvyšuje účinnost vzdělávání žáků. Nově přichozím a začínajícím pedagogickým pracovníkům poskytuje potřebnou metodickou a organizační pomoc uvádějící pedagogové, což má pozitivní dopad do výuky.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) vycházelo zejména z potřeb školy, respektovalo i zájem pedagogů. Zaměřovalo se na zvyšování kvalifikace učitelů, na poskytování první pomoci žákům, asertivní komunikační techniky.

Další vzdělávání odborných pracovníků SPC koresponduje s prioritami zařízení a je plánováno individuálně pro každého pracovníka vzhledem k jeho odbornosti a délce praxe. Důraz je kladen na rozšiřování a prohlubování odborných znalostí a sdílení zkušeností s dalšími SPC. Novým odborným pracovníkům je poskytována systematická metodická podpora formou supervize zpracovaných výstupů, pracovních postupů, využívaných diagnostických nástrojů a informačních zdrojů, je stimulován jejich profesionální i osobnostní rozvoj.

Naplnění ŠVP významně podporují rozvíjené partnerské vztahy. Každodenní spolupráce se zákonnými zástupci žáků přispívá k pružnému řešení bezprostředních situací i k nacházení optimálních postupů při řešení problémů dlouhodobějšího charakteru. Škola vytváří řadu příležitostí pro neformální setkávání rodičů a pedagogů. Spolupráce s dalšími sociálními partnery přináší vzájemně výhodnou součinnost a podporuje realizaci vzdělávacího programu i zajištění terapeutických či logopedických služeb. Ve spolupráci se zřizovatelem se průběžně zlepšují podmínky pro vzdělávání. Kooperace s dalšími subjekty je účelně využívána při realizaci ŠVP, primární prevence, validaci nových diagnostických nástrojů i k podpoře mimoškolních aktivit.

Vícezdrojové financování organizace umožňuje systematickou obnovu materiálně technického zázemí školy a naplnění ŠVP. Škole se daří v souladu s jejím zaměřením obnovovat a doplňovat moderní didaktickou techniku a učební pomůcky, např. došlo k dalšímu zkvalitnění vybavení informačními a komunikačními technologiemi. Modernizace webových stránek a elektronizace interního informačního systému by však zefektivnila předávání aktuálních sdělení jednotlivým aktérům vzdělávání a přispěla k prezentaci školy na veřejnosti.

Škola disponuje odpovídajícím počtem kmenových a odborných či specializovaných učeben a dalších prostor, např. tělocvična s větší trampolínou, místnost pro muzikoterapii, počítačová učebna, cvičná kuchyně, keramická dílna s pecí, ergoterapeutická dílna, logopedická pracovna, odpočinková herna, školní zahrada s hřištěm. Prostory školy využívané žáky jsou bezbariérové. Vstup do školy je zabezpečen, jeho bezpečnost monitoruje služba (školník).

Školní stravování zajišťuje externí dodavatel. Vedení školy pravidelně vyhodnocuje případná rizika a sleduje míru úrazovosti žáků.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vyučující svým empatickým přístupem k žákům vytvářejí pozitivní atmosféru ve výuce. Vzdělávání se i přes svou náročnost (proměnlivý psychický stav žáků, více ročníků ve třídě, aktuální personální krize) vyznačovalo pedagogickým optimismem, vstřícností a trpělivostí pedagogických pracovníků („laskavá důslednost“). Výuka respektovala individuální potřeby žáků, míru jejich znevýhodnění a momentální zdravotní stav. Vyučování zpravidla probíhalo v blocích, protože žáci díky tomu lépe vnímali souvislosti mezi probíranými jevy. Většina vyučovacích hodin měla vhodnou strukturu. Předkládané činnosti učitelé pečlivě promýšleli, v případě potřeby pružně reagovali na aktuální potřeby či zájem žáků a následně modifikovali průběh výuky.

Ve sledovaných hodinách vycházeli učitelé z předem stanovených učebních cílů, vlastní pedagogické diagnostiky, zohledňovali možnosti a schopnosti žáků, účelně koordinovali svou práci s asistenty pedagoga. V úvodu hospitovaných hodin byli žáci seznámeni se vzdělávacím cílem, tématem či průběhem hodiny, což napomáhalo k jejich lepší orientaci v probíraných tématech. Vyučující kladli důraz na procvičování a upevnění učiva, citlivě pracovali s chybou, využívali osobní příklady z reálného života a mezipředmětové vztahy. Nové poznatky byly vyvozovány postupně na základě známých faktů s pomocí upevněných znalostí žáků. Kladené otázky učitelé využívali i k navození jednoduchých problémových situací, a tím byli žáci vedeni k hledání jejich řešení. V některých hodinách byli žáci vedeni k rozvoji logického myšlení (práce se stavebnicí). K efektivitě výchovně vzdělávacího procesu i zájmu žáků o probírané téma přispívala názornost výuky vhodně podporována častým využíváním názorných pomůcek i didaktické techniky, např. výukový program k podpoře psaní, schémata – denní rozvrh, kartičky se jmény žáků, fotografie. Pedagogové využívali zásady strukturované výuky podporující jistotu a přehled žáků. Učitelé často efektivně volili i náhradních způsobů komunikace, např. obrázků, piktogram, symbol, gesto, znak, mimika. Činnost asistentů pedagoga byla prospěšná zejména v individuální podpoře žáků v procesu učení, v udržení jejich pozornosti a při organizování jednotlivých vzdělávacích aktivit. Dva asistenti pedagoga pomáhali některým imobilním žákům se sebeobslouhou, orientací v prostoru a s transportem k terapiím. Efektivitu výuky zvyšovala okamžitá zpětná vazba vyučujících žáků a podpora jejich vnitřní motivace formou pochvaly a povzbuzení, což pozitivně ovlivnilo přístup žáků ke vzdělávání. Prostor pro rozvíjení jednoduché formy sebehodnocení nebo vzájemného hodnocení (návodná otázka, gesto) byl vytvářen pouze ojediněle. Vyučující kladli na žáky přiměřené nároky, respektovali jejich pracovní tempo a v případě potřeby jim poskytovali individuální pomoc a povzbuzení. Žáci měli možnost zažít úspěch. Ve většině hodin byly zadávány diferencované úkoly úkolů s ohledem na rozdílnou úroveň kognitivních schopností jednotlivců a jejich rozdílné pracovní tempo, což vedlo vždy k dokončení zadané práce. Vyučující vytvářeli u žáků správné pracovní návyky a přispívali tak k utváření pracovních kompetencí. Vzdělávání podporovalo rozvoj samostatnosti žáků, např. důsledné vedení k sebeobsluze. Mnohé činnosti vedly k rozvoji jemné motoriky, např. vkládání tvarů do výřezů, výtvarné činnosti.

Významnou prosociální aktivitou školy je účast žáků na mnoha akcích, např. poznávací výlety, karneval, turnaj ve hře boccia, návštěvy divadelních představení.

Zájmové vzdělávání ve školní družině vhodně navazuje na dopolední výuku v ZŠ, poskytuje žákům různé formy relaxace, pohybových a výtvarných aktivit. Osobnostní rozvoj žáků je

aktivně podporován v souladu s jejich individuálními schopnostmi také v rámci zájmových kroužků (např. počítače, golf, vaření, výletník, relaxační cvičení, zpívání).

Hodnocení průběhu poskytovaných poradenských služeb

Koncepce SPC je vzhledem k prostorově a personálně skromným podmínkám realisticky zaměřena na udržení současné kvality a objemu poradenských služeb. Odborní pracovníci SPC používají širokou škálu standardizovaných diagnostických metod i vhodně upravených diagnostických nástrojů, standardizovaných pro intaktní populaci. Výsledky vlastní diagnostiky přínosně doplňují i závěry spolupracujících odborných pracovišť (dětská psychiatrie, klinická psychologie, logopedie, neurologie a další odborní lékaři, NAUTIS apod.). Zprávy z vyšetření a doporučení ke vzdělávání jsou kvalitní, vyvážené z hlediska poměru odborné terminologie, informační hodnoty a praktické využitelnosti. Jednotlivá podpůrná opatření jsou konkrétní, strukturována do jednotlivých vzdělávacích oblastí (Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, čtení, psaní, počítání apod.) nebo konkrétních předmětů a individualizována vzhledem k potřebám dítěte a možnostem školy. Uživatelům tak poskytují dobrá vodítka k jejich praktické realizaci. Vyhodnocování účinnosti nastavených podpůrných opatření je realizováno formou pravidelných návštěv odborných pracovníků ve školách, případně v rodinách klientů. V rámci návštěv i v samotném zařízení je současně poskytována metodická podpora a konzultace pedagogům i zákonným zástupcům. Sociální pracovnice poskytuje poradenské služby v sociální oblasti, např. informace o službách jiných organizací nebo dopomoc s administrací potřebných žádostí a podkladů k jejich poskytování.

Systém evidence klientů SPC, vedený kombinací elektronické a papírové formy, je funkčně nastavený, avšak v některých položkách méně přehledný. Některé funkcionality elektronického informačního systému nejsou pro předávání informací uvnitř instituce také dostatečně využity. Spisová dokumentace je vedená systematicky a je bezpečně uchována.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Rozbor výsledků vzdělávání žáků je prováděn pravidelně na jednání pedagogické rady, při dalších pravidelných jednáních pedagogů a při pohovorech třídních učitelů se zákonnými zástupci žáků. Z analýzy individuálních výsledků ve školním roce 2023/2024 vyplývá, že slovní hodnocení žáků plní svou motivační funkci. Průběžné (ústní forma, zápis do komunikačního sešitu) i finální slovní hodnocení vystihuje aktuální úroveň výkonu žáka vzhledem k stanoveným cílům vzdělávání a jeho individuálním možnostem, naznačuje způsoby zlepšení a případné nedostatky, na kterých může žák dále pracovat. Učitelé získávají podklady pro hodnocení soustavným sledováním individuálního pokroku žáků i prostřednictvím portfolií obsahujících jejich vývoj hlavně v písemných či praktických projevech. Žáci ohrožení školním neúspěchem jsou podporováni zejména individuálním přístupem vyučujících, spoluprací se zákonnými zástupci a podporou odborných pracovníků SPC. Zákonní zástupci jsou pravidelně informováni o průběhu vzdělávání prostřednictvím osobních konzultací či záznamů v komunikačních sešitech, na třídních schůzkách aj. Dosahované výsledky vzdělávání žáků odpovídají požadovaným výstupům realizovaného ŠVP.

Školní poradenské pracoviště se ve spolupráci s pedagogickými pracovníky a pracovníky SPC zaměřuje především na podporu žáků ve vzdělávacím procesu, naplňování podpůrných opatření, práci s třídními kolektivy a na preventivní programy pro žáky. Kvalitně zpracované

výstupy z diagnostiky žáků poskytují vhodné postupy k praktické realizaci doporučených podpůrných opatření. Pro každého žáka je vypracován individuální vzdělávací plán s ohledem na jeho individuální vzdělávací potřeby. Účinnost realizovaných podpůrných opatření je systematicky vyhodnocována, v případě potřeby jsou přijímána další opatření pro zefektivnění podpory žáků. Nastavení efektivních pravidel minimalizuje výskyt rizikového chování žáků. Preventivní aktivity jsou plánovány systematicky na základě průběžné evaluace aktuálních potřeb třídních kolektivů i jednotlivých žáků. Ve třídách probíhají preventivní programy s cílem zvládat podněty k rizikovému chování, podporovat zdravé sebevědomí a rozvíjet žádoucí vzájemné vztahy a sociální dovednosti žáků. K podpoře sociálních dovedností využitelných v běžných životních situacích jsou do vzdělávání zařazována i aktuálně potřebná témata z oblasti výchovy ke zdravému životnímu stylu. Škola pro žáky organizuje mimoškolní akce, které přispívají k upevnění vzájemných vztahů v kolektivu a napomáhají předcházení konfliktům mezi žáky.

Závěry

Vývoj školy

- Za poslední dva školní roky došlo k opakované změně ve vedení školy. Od 5. 11. 2024 byl jmenován nový ředitel do doby vypsání nového výběrového řízení.
- Škola si udržuje kvalitní úroveň vzdělávání.

Silné stránky

- vstřícný, empatický, individuální přístup pedagogů v komunikaci s žáky (3.2)
- účelná spolupráce členů školního poradenského pracoviště, pracovníků SPC a pedagogických pracovníků přispívá ke zkvalitnění poradenských služeb (3.3)
- pestrá škála výchovně vzdělávacích strategií (4.1)
- kvalitně zpracované výstupy z diagnostiky žáků poskytují vhodné postupy k praktické realizaci doporučených podpůrných opatření (4.1)
- respektování principů diferenciací a individualizace ve výuce (4.3)
- efektivní spolupráce učitelů a asistentů pedagoga napomáhá plynulosti výuky i naplňování vzdělávacích potřeb žáků (6.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- názorové rozdíly bývalého vedení školy a pedagogického sboru v otázkách koncepce školy vedly ke zhoršení klimatu instituce (1.1)
- nedostatečné řízení školy a méně účinný kontrolní systém předchozího vedení (2.1)
- nedostatečný počet pedagogických pracovníků aktuálně narušuje v některých případech optimální zajištění výuky (2.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- nastavit funkční systém řízení školy, včetně kontrolního systému, průběžně vykonávat hospitační činnost a z jejích závěrů vyvozovat konkrétní doporučení a opatření ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu, doplnit krizový plán školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti do školního preventivního programu, vypracovat výroční zprávu o činnosti školy za školní rok 2023/2024,
- systematická práce s kolektivem pracovníků ke zlepšení klimatu v pedagogickém sboru,
- doplnit počty pedagogických pracovníků vzhledem k optimálnímu zajištění poskytovaných služeb,
- zavedení a efektivní využívání elektronického informačního systému,
- postupně vést žáky podle jejich možností k uplatňování jednoduchého dílčího sebehodnocení.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola speciální, Praha 10, Starostrašnická 45, změna schválená usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 40/37 ze dne 19. 6. 2014 s účinností od 1. 9. 2014
2. Změna zřizovací listiny příspěvkové organizace Základní škola speciální, Praha 10, Starostrašnická 45, číslo 5/37 ze dne 21. 3. 2019
3. Jmenovací dekret ředitele příspěvkové organizace Základní škola speciální, Praha 10, Starostrašnická 45, č. j. MHMP 1918874/2024, s účinností od 5. 11. 2024 do doby jmenování nové ředitelky/ředitele na základě výsledku konkurzního řízení, ze dne 4. 11. 2024
4. Vyhodnocení činnosti SPC za školní roky 2022/2023 a 2023/2024
5. Plány práce SPC na školní roky 2023/2024 a 2024/2025
6. Týdenní plány činností vedené ve školním roce 2024/2025 k termínu inspekční činnosti
7. Záznamy z pedagogických rad vedené ve školním roce 2023/2024 a 2024/2025 k termínu inspekční činnosti
8. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2024/2025 ze dne 1. 10. 2024
9. Školní vzdělávací program pro základní školu speciální Společně školou i životem s platností od 1. 9. 2021
10. Školní vzdělávací program pro školní družinu k termínu inspekční činnosti

11. Školní řád s účinností od 14. 10. 2024
12. Vnitřní řád školní družiny platný k termínu inspekční činnosti
13. Rozvrh vyučovacích hodin platný k termínu inspekční činnosti
14. Třídní knihy ve školním roce 2024/2025 k termínu inspekční činnosti
15. Minimální preventivní program, školní rok 2024/2025 ze dne 12. 9. 2024
16. Evidenční knihy klientů SPC vedené ve školních letech 2023/2024 a 2024/2025
17. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2022/2023 ze dne 12. 10. 2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jiří Wagner, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Iva Hlásenská, školní inspektorka

Mgr. Libor Janošek, školní inspektor

Bc. Šárka Snížková, kontrolní pracovnice

Mgr. Ing. Pavla Paterová, přizvaná osoba

12. 12. 2024